

BOTANISKE HOLDEPUNKTER VED PRAKTISK MYRBEDØMMELSE.

Av Aasulv Løddesøl og Johannes Lid.

(Forts. fra hefte 3, 1943).

III. Viktige karaktertrekk hos en rekke myrplanter.

C. Moser.

På myrene utgjør mosene en viktig del av planteveksten, ofte dominerer de helt. Når vi unntar slekten *Andreaea*, som ikke forekommer på myr, kan vi dele mosene i følgende tre hovedgrupper: *Levermoser*, *kvitmoser* (torvmoser) og *bladmoser*. Det er bare de to siste gruppene som er tatt med her. *Levermosene*, som mest vokser inne mellom de andre mosene, og som ikke gjør meget av seg på myrene, er utelatt.

a. Kvitmoser (*Sphagnum*).

En kvitmose består av en stengel med kranstilte greiner. Den vokser et stykke i lengden hvert år og synker sammen i den nedre enden. Veksten er ubegrenset, en plante kan leve i tusen år dersom vekstpunktet i stengeltoppen ikke blir ødelagt. Sporehusene på kvitmosene sitter i toppen av stengelen. Disse spiller imidlertid en underordnet rolle ved bestemmelsen.

Av kvitmoser finnes det her i landet omkring 50 arter. I denne oversikt må vi nøye oss med å ta med noen av de viktigste. Det er bare de færreste kvitmoser som kan bestemmes helt sikkert uten mikroskop. Bladformen ser en best med lupe, men cellenes form og stilling i bladene må en ha mikroskop for å se. Det samme gjelder porene.

Kvitmosene har to slags blad, stengelblad med brei basis og oftest løst cellevev, og greinblad med smal basis og tett cellevev. Bladene består av et enkelt cellelag. Skjærer vi et tverrsnitt av et greinblad, får vi en enkelt cellerekke. Annenhver celle i rekken er tom og gjennomsiktig, de kalles *hyalinceller*. Annenhver celle er levende og er fylt med klorofyllkorn, disse celler kaller vi *klorofyllceller*.

Hyalincellene har porer i veggen og kan suge til seg meget vann når de er tomme. Innvendig er de stivet opp med ringformede lister som er tynne plater med et hull i midten. Disse listene holder cellene utspilt når de er tomme. Det er mest i greinbladene at det er styrkelister i hyalincellene, sett fra bladflaten ser det ut som tverrfibrer, og vi sier derfor at bladene er fibrøse. Stengelbladene er ofte uten styrkelister. Porene i hyalincellenes vegg veksler sterkt, det kan være mange på den utvendige siden av bladet og få inn-

Fig. 72.
Sphagnum magellanicum.
Nat. st.

Fig. 73.
Sphagnum papillosum.
Nat. st.

vendig, men ofte er det omvendt. Porenes form, stilling og antall er noen av de viktigste kjennemerkene for artene.

Klorofyllcellene er mindre enn hyalincellene. De kan ha elliptisk tverrsnitt og sitte inneklemt mellom hyalincellene, men oftest har de trekantet tverrsnitt og sitter nærmest den innvendige eller den utvendige siden av bladet.

I denne korte oversikt er ikke inndelingen i grupper tatt med, men for hver art er angitt gruppen den hører til.

1. *Sphagnum magellanicum*, ofte kalt *S. médium*. Fig. 72. Cymbifóliagruppen. Oftest rødfarget, men kan ha grønne blad når den vokser i skygge. Det er ingen av de andre grove kvitmosene som er røde. Et av de viktigste kjennemerker for cymbifóliagruppen er at barkcellene på stengelen og greinene har spiralister. Store, breie, butte greinblad som minner om en båt. Klorofyllcellene har smalt elliptisk tverrsnitt, de er meget små og sitter inneklemt mellom hyalincellene. Vokser i flate tuer på middels fuktig myr, oftest på mosemyrer. Vanlig nord til Troms. — Nøysom.

2. *Sphagnum papillosum*. Fig. 73. Cymbifóliagruppen. Har oftest en skitten gulbrun eller grønlig farge. Grå stengel, ofte mørk, men aldri rød. Barkcellene på stengelen har spirallister. Store, butte, båtformede greinblad. Klorofyllcellene har trekantet eller breitt elliptisk tverrsnitt og er trengt innover omt den innvendige siden av bladet. Vegg mellom klorofyllcellene og hyalincellene er papilløs på den siden som vender inn i hyalincellen. Vokser oftest i min-

Fig. 74.
S. acutifolium.
Nat. st.

Fig. 75.
S. fuscum.
Nat. st.

Fig. 76
S. rubellum.
Nat. st.

Fig. 77.
S. Warnstorfii.
Nat. st.

dre tuer på nokså våte steder. Vanlig i hele landet til høgt opp på fjellet. — Nøysom.

3. *Sphagnum acutifolium*. Fig. 74. Acutifoliagruppen. Oftest lysrød, men kan også være grønn eller gulaktig. Stengelbladene ofttest 1,3 mm lange, de er spisse og fibrøse i den øvre delen. Greinbladene er smale og spisse, det er derfor den heter acutifolium. Hyalincellene har to rekker elliptiske porer på den utvendige siden av bladet. Klorofyllcellene har trekantet tverrsnitt og er trengt innover mot den innvendige siden av bladet. Vokser i tette tuer i skog og på tørrere steder på myr, ofte i store masser. Vanlig i hele landet til høgt opp på fjellet. — Lite kravfull til nøysom.

4. *Sphagnum fuscum*. Fig. 75. Acutifoliagruppen. Lett å kjenne på den lyst rustbrune fargen. Stengelbladene ofttest 1 mm lange, breie opp til nær toppen og uten fibrer. Greinbladene som hos *S. acutifolium*. Spinkle planter i tette tuer som ofte ser ut som små såter. Vokser på tørrere steder på myrene der det ikke står vann i lengere tid. Vanlig i hele landet. Det er *S. fuscum* og *S. acutifolium* som danner det beste torvstrø. — Nøysom.

5. *Sphagnum rubellum*. Fig. 76. Acutifoliagruppen. Rød eller rødspraglet med tynne stengler og uregelmessige greiner som ikke sitter så tett som hos *S. acutifolium*. 1 mm lange stengelblad med halvsirkelformet topp. Hyalincellene er oftest uten fibrer, men er gjerne delt i to eller flere deler med skrått stilte vegger. Greinbladene som hos *S. acutifolium*. Vokser oftest innimellom andre kvitmoser på nokså våte steder på myrene. Vanlig i hele landet. — Nøysom.

6. *Sphagnum Warnstorfii*. Fig. 77. Acutifoliagruppen. Mørkrød, men kan også være grønn. Regelmessige, jamlange greiner med bladene i fem tydelige rekker. Stengelbladene som hos *S. fuscum*. Kjennes best på greinbladene, som i den øvre delen utvendig har en hel del ørsmå porer med tykke vegger. På middels fuktig myr i hele landet, mest vanlig på fjellmyrene. — Kravfull til middels kravfull.

7. *Sphagnum Girgensóhnii*. Fig. 78. Acutifoliagruppen. Er alltid grønn eller gulgrønn. Toppen danner ofte en stjerne med fem spisser. Stengelbarkcellene har en stor pore utvendig. Stengelbladene er rektangulære, 1 mm lange og 0,8 mm breie. Kjennes best på den tverre og litt frynsede stengelbladtuppen. Greinblad som hos *S. acutifolium*. Vokser i flate tuer i barskog og på tørrere steder på myrene. Vanlig i hele landet. — Middels til lite kravfull.

8. *Sphagnum cuspidatum*. Fig. 79. Cuspidatagruppen. Foruten den egentlige *Sphagnum cuspidatum* har vi i denne gruppen flere nærstående arter, særlig *S. amblyphyllum* og *S. angustifolium*. De er grønne eller brungrønne, aldri røde. Stengelbladene er lange, spisse og fibrøse øverst hos *S. cuspidatum*, korte og uten fibrer hos *S. amblyphyllum* og *S. angustifolium*. Greinbladene har få porer. Hos *S. cuspidatum* er de lange; men smalere enn hos de fleste andre kvitmoser. *S. amblyphyllum* og *S. angustifolium* har små greinblad. Klorofyllcellene har breitt trekantet tverrsnitt og er trent utover mot den utvendige siden av bladet. Vokser på våte steder på myrene, ofte helt ute i vannet. *S. amblyphyllum* og *S. angustifolium* er vanligere enn *S. cuspidatum*. — Lite kravfull til nøysom.

9. *Sphagnum recurvum*. Fig. 80. Cuspidatagruppen. Oftest brun eller brungrønn, sjeldnere mer grønn. Kjennes best på stengelbladene. De er uten fibrer og har form som en likesidet trekant med skarpe hjørner. Greinbladene som hos *S. cuspidatum*. Vokser på våte steder på myrene. — Lite kravfull.

10. *Sphagnum Lindbergii*. Fig. 81. Cuspidatagruppen. Mørkbrun eller mørkgrønn. Greinene er tykke og sitter gjerne tett sammen. Kjennes best på stengelbladene. De er breie i toppen og mer frynset og oppfliset enn hos de andre kvitmosene. Greinbladene er lange og smale og nesten uten porer. Klorofyllcellene som hos

Fig. 78. *S. Girgensóhnii*. Nat. st.
 Fig. 79. *S. cuspidatum*. Nat. st.
 Fig. 80. *S. recurvum*. Nat. st.
 Fig. 81. *S. Lindbergii*. Nat. st.

S. cuspidatum. Vanlig på våte steder på fjellmyrene i hele landet.
 — Lite kravfull til nøysom.

11. *Sphagnum squarrosum*. Fig. 82. Squarrósagruppen. Grønn eller gulgrønn. 1,6 mm lange stengelblad med helt åpent cellevev og uten fibrer. Den nedre delen av greinbladene har form som en rund skål, den øvre delen som et spisst utbøyd nebb. Greinbladene er over 2 mm lange og har mange porer på begge sidene. Stengelen er stiv, og plantene står ofte enkeltvis eller i små klynger. Fuktige, helst skyggefulle steder, mest i lauvskog og langs myrkanter. Vanlig i hele landet. — Middels kravfull.

12. *Sphagnum teres*. Fig. 83. Squarrósagruppen. Skittent brungrønn eller gulbrun. Stengelbladene som hos *S. squarrosum*, men bare 1,3 mm lange. Greinbladene inntil 1,6 mm lange og oftest uten utbøyd spiss. Vanlig på fuktige grasmyrer i hele landet. — Kravfull.

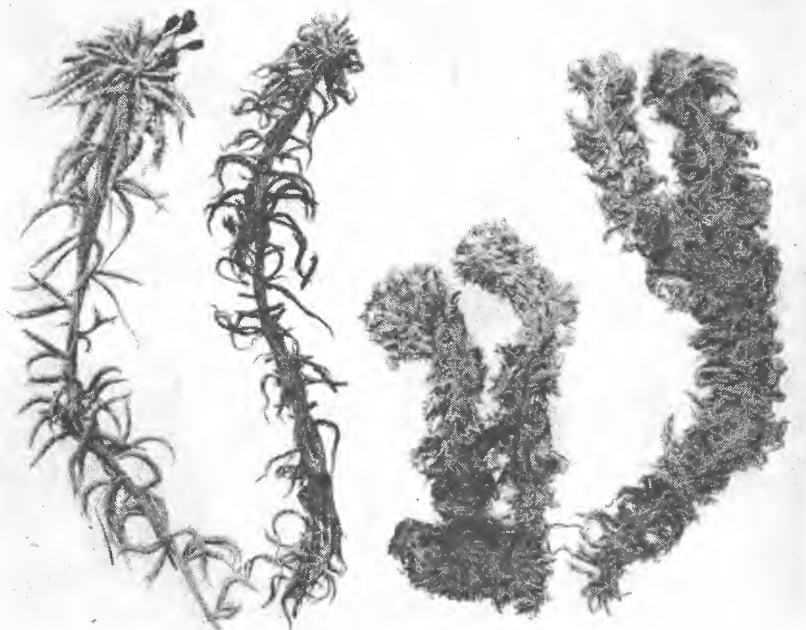

Fig. 82.
S. squarrosum.
Nat. st.

Fig. 83.
S. teres.
Nat. st.

Fig. 84.
S. compactum.
Nat. st.

Fig. 85.
S. subsecundum.
Nat. st.

13. *Sphagnum compactum*. Fig. 84. Rigidagruppen. Mørkbrun eller gulbrun. 0,5 mm lange stengelblad med brei, frynset topp. Greinbladene er store, breie og butte og minner om bladene hos *S. Papillósum*. Kjennes best på klorofyllcellene, som er meget små og sitter midt inne mellom hyalincellene. Skiller seg ellers fra cymbifóliagruppen ved å mangle spirallister i barkcellene på stengelen og greinene. Vokser i tette, faste tuer. Greinene er så tykke og korte at tuene smuldrer opp når en graver dem opp. Mest vanlig på fjellet, men vokser også på tørre steder på myrene i låglandet. — Lite kravfull til nøysom.

14. *Sphagnum subsecundum*. Fig. 85. Subsecúndagruppen. Gulbrun eller brungrønn. Spinkle stengler med krøkte eller vridde greiner. Stengelbarken med bare ett cellelag, de andre kvitmosene har oftest flere lag celler i stengelbarken. Stengelbladene er oftest 0,8 mm lange, tungeformet og uten fibrer. Greinbladene er oftest 1,3 mm lange, toppen er vridd ut til den ene siden. På den utvendige siden av bladet har hyalincellene to rekker små porer som ser ut som perlesnorer. På middels fuktige grasmyrer sammen med andre moser. Vanlig i hele landet. — Kravfull.

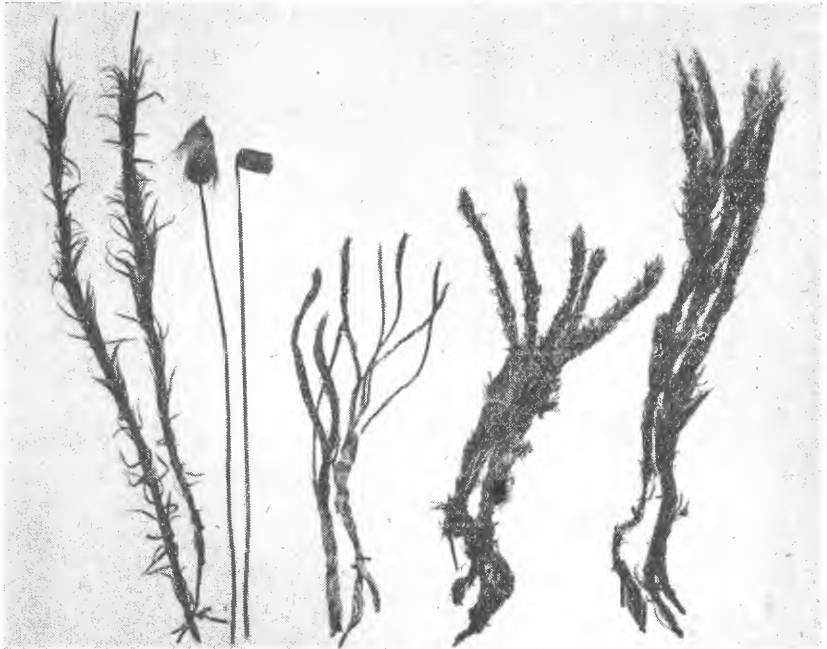

Fig. 86.
Polytrichum
commune.
Nat. st.

Fig. 87.
Polytrichum
strictum.
Nat. st.

Fig. 88.
Aulacómnium
palustre.
Nat. st.

Fig. 89.
Dicranum
Bergéri.
Nat. st.

b. Bladmoser (Bryales).

Stengelen har blad og kan være ugreinet eller greinet. Greinene er aldri kransstilte, slik som hos kvitmosene. Sporehuset (kapselen) sitter på en lang stilk.

Vi har her bare tatt med noen utvalgte typer av vanlige bladmoser som vokser på myr. Flere av dem (nr. 8—15) hører til de greinmoser som i eldre tid ble regnet til slekten Hypnum.

1. *Polytrichum commune* (bjørnemose). Fig. 86. Bjørnemosefamilien. Grove, stive stengler med stive, spisse, taggede blad som minner om einernåler. Fargen er mørkgrønn. Det fins flere nærstående arter som skilles ved mikroskopiske kjennemerker. I skogen og oftest i kanten av myrene. Vanlig i hele landet. — Midtels til lite kravfull.

2. *Polytrichum strictum*. Fig. 87. Bjørnemosefamilien. Stive stengler med kvit filt på den midtre og nedre delen. Grågrønne, spisse blad. Bladene er uten tenner, de ligger tett inntil stengelen når planten er tørr. Tørre steder på myrene, ofte enkeltvis i kvitmosetuer av acutifoliagruppen, oftest sammen med Sphag-

num fuscum. I hele landet, men mer vanlig på høgreliggende myrer enn i låglandet. — Nøysom.

3. *Aulacómnium palustre*. Fig. 88. Aulacómniumfamilien. Lyst gulgrønn i den øvre delen, mørkt rustbrun og med brunt filt på den nedre delen. Litt utstående, oftest butte, 3 mm lange blad som er renneformet og som går halvt omkring stengelen. Blank, kvit nerve på ryggsiden av bladet. Foruten med sporer formerer plantene seg vegetativt med små groknopper. Tette tuer på middels fuktige og tørrere myrer. Vanlig i hele landet til høgt opp på fjellet. — Lite kravfull til nøysom.

4. *Dicranum Bergéri*. Fig. 89. Dicranumfamilien. Lyst gulbrun. Stenglene er greinet fra grunnen, men ugreinet lengre oppe. Stive blad som minner noe om bladene hos *Aulacómnium palustre*, men er blanke og ca. 6 mm lange. Tuer på middels fuktige grasmyrer. Vanlig i hele landet. — Middels kravfull.

5. *Mnium cinclidioides*. Fig. 90. Mniumfamilien. Ugreinet stengel med store, lysgrønne blad, ikke ulik en liten bregne. Av slekten *Mnium* fins det en rekke arter. De vokser mest på fuktige steder i skogen og ved kjelder, men kan også forekomme på grasmyrer. Til denne familien hører også *Cinclidium stygium*, som er vanlig på næringsrike grasmyrer på fjellet. Den har mindre og smalere blad enn *Mnium*artene, men kjennes best på at bladene er sterkt brunrøde, mens de hos *Mnium* alltid er grønne. *Mnium cinclidioides* vokser ofte i grøfter og på middels fuktige grasmyrer. Vanlig i hele landet. — Middels kravfull.

6. *Paludélla squarrosa*. Fig. 91. Catoscópiumfamilien. En av de lettest kjennelige moser. Den er grønn i øvre delen, brun lengre nede. Bladene sitter i 5 rekker på stengelen, de er bøydd som en sigd, så bladspissen vender nedover. Tette tuer på våte steder på grasmyrer (starrmyrer) og ved kjelder. I hele landet. — Meget kravfull til kravfull.

7. *Rhacomitrium lanuginósum* (gråmose). Fig. 92. Grimmifamilien. Grov, lysgrå mose med mange, korte sidegreiner på stengelen. Bladene er spisse og har innrullet kant. Det mest karakteristiske er imidlertid at bladet ender i en lang kvit hårspiss som er tagget. Tette tuer, ofte i flak på steiner og på grusmark, på Vestlandet og i Nord-Norge dessuten på lyngmyrer og lyngrike mosemyrer. Vanlig i hele landet. — Nøysom.

8. *Tomenthypnum nitens*, ofte kalt *Camptothécium trichoides*. Fig. 93. Brachythéciumfamilien. Gulbrun eller brungrønn, glinsende når den er tørr. Korte, stive, spisse greiner og lange, smale, sylspisse blad. Minner om *Hylocómium Schrébéri*, men kjennes på den blanke, glinsende fargen. Tørrere steder på grasmyrer (starrmyrer). I hele landet til høgt opp på fjellet. — Kravfull.

Fig. 90.
Mnium
cinclidioides.
Nat. st.

Fig. 91
Paludella
squarrosa.
Nat. st.

Fig. 92.
Rhacomitrium
lanuginosum.
Nat. st.

Fig. 93.
Tomenthypnum
nitens.
Nat. st.

9. *Campylium stellatum*. Fig. 94. Amblystégiumfamilien. Grønne eller gulgrønne, myke tuer. Stengelen med uregelmessige, utstående greiner. Bladene er bøyde utover, så skuddet sett ovenfra ser ut som en stjerne. Våte grasmyrer (starrmyrer), ofte sammen med *Drepanocladus intermédius*. Vanlig i hele landet. — Meget kravfull til kravfull.

10. *Calliérgon stramineum*. Fig. 95. Amblystégiumfamilien. Brun eller grønn, oftest opprette, fine stengler med enkelte sidegreiner. Den øverste toppen av stengelen er alltid halmgul. Smale blad som ikke er broddspisse. Vokser oftest innsprengt mellom andre moser på nokså våte, flate grasmyrer (starrmyrer). Vanlig i hele landet til opp på høgfjellet. — Middels til lite kravfull.

11. *Drepanocladus intermédius* (brunmose). Fig. 96. Amblystégiumfamilien. Brun eller brungrønn med lysere farge i toppen. Greinet stengel med kloformede blad som alle vender til samme side av stengelen. Bladkanten kan ha noen få tenner nær toppen av bladet. *D. intermédius* regnes ofte som underart under *D. revólvens*, en art som har meget mørkere og mer rødbrun farge og som mest forekommer på fjellmyrene. *D. intermédius* vokser på våte eller middels våte grasmyrer (starrmyrer), ofte sammen med *Campylium stellatum*. Vanlig i hele landet. — Kravfull.

Brunmoser brukes ofte som samlingsnavn for flere brun-

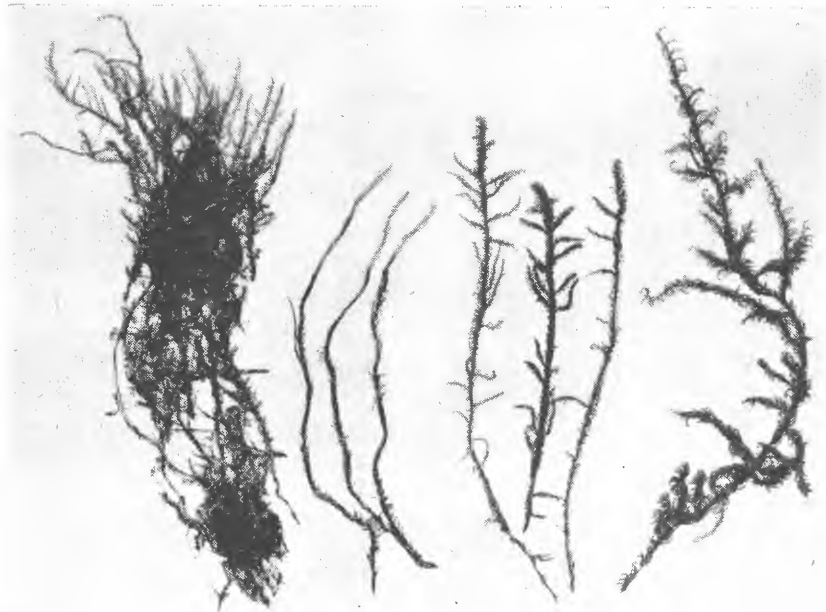

Fig. 94.
Campylium
stellatum.
Nat. st.

Fig. 95.
Calliærgon
stramineum.
Nat. st.

Fig. 96.
Drepanocládus
intermedius.
Nat. st.

Fig. 97.
Drepanocládus
flúitans.
Nat. st.

fargede mosearter, men gjelder fortrinsvis *Drepanocládus intermedius*.

12. *Drepanocládus flúitans*. Fig. 97. Amblystégium-familien. Rødgul eller rødbrun, på solåpne steder gulgrønn i den øvre delen. Stengelen er mer eller mindre greinet, oftest noe liggende. Lange, smal blad, rette eller kloformet bøynd på den øvre delen av greinene. Bladene har tenner langs hele kanten. Flate tuer på våte grasmyrer (starrmyrer), ofte vokser den helt ute i vannet. I hele landet, mest vanlig i låglandet i Sør-Norge. — Middels til lite kravfull.

13. *Scorpidium scorpioides*. Fig. 98. Amblystégium-familien. Mørkbrun, ofte nesten svart. Lange, krypende stengler som minner om makker. Bladene er traufornet og med kort, krøket spiss. Våte steder på grasmyrer (starrmyrer) ofte i vannpytter. I hele landet, minst vanlig i fjellet. — Kravfull.

14. *Hylocómium Schrebéri*, også kalt *Pleurozium Schrebéri* eller *Hypnum pariétinum*. Fig. 99. Hylicómium-familien. Lysgrønn, glinsende. Selve stengelen er rødbrun, mens bladene er grønne. Breie, butte, taklagte stengelblad og smalere,

Fig. 98.
Scorpidium
scorpioides.
Nat. st.

Fig. 99.
Hylocómium
Schrebéri.
Nat. st.

Fig. 100.
Hylocómium
splendens.
Nat. st.

spisse greinblad. Tuer på tørre steder i skogen og på myrer, særlig lyngmyrer. En av de aller vanligste moser i hele landet. — Lite kravfull.

15. *Hylocómium splendens*, også kalt *Hylocómium proliferum*. Fig. 100. *Hylocómium*familien. Mørkgrønn. Selve stengelen er rødbrun og med grønn filt. Toppen av stengelen skyter om våren en ny grein som utvikler seg til en ny etasje på planten. Utstående stengelblad og smalere, spisse greinblad. Tuer på tørrere eller middels fuktige steder i skogen og på lyngmyrer. Meget vanlig i hele landet. — Lite kravfull.

Tabell 5. *Næringskravet hos enkelte myrplanter.*

Planteslag	Næringskrav				
	Meget kravfull	Kravfull	Middels kravfull	Lite kravfull	Nøysom
4. Gras- og grasliknende planter					
a. Grasfamilien:					
Marigras	---	————			
Krypkvein	---	————	----		
Takrøyr		————	----		
Engrapp		————	————		
Myrrapp		————	————		
Sølvbunke		----	————	----	
Blåtopp		----	————	----	
Finntopp			————	----	
Engkvein			————	————	
Gulaks				————	----
Skogrøyrkvein			————	----	
Smårøyrkvein			----	————	
Hundekvein			----	————	----
Sauesvingel			----	————	----
Smyle				————	----
b. Starrfamilien:					
Gulstarr	---	————			
Hårstarr	---	----			
Breimyrull	---	————			
Tvebostarr		----	————		
Stolpestarr		----	————		
Beitestarr		----	————		
Kornstarr		----	————		
Strengstarr		————		----	
Frynsestarr		————		----	
Gråstarr		————		----	
Småstarr		————		----	
Duskmyrull		————		----	
Sveltull		----	————		
Slirestarr			————	----	
Nordlandsstarr			----	————	
Dystarr			————	----	
Stivstarr			----	————	
Stjernestarr			----	————	----
Granstarr			----	————	----
Blystarr			----	————	----
Kvitmyrak			----	————	----
Trådstarr				————	----

Tabell 5 (forts.).

Planteslag	Næringskrav				
	Meget kravfull	Kravfull	Middels kravfull	Lite kravfull	Nøysom
Flaskestarr			-----		
Sveltstarr				-----	
Torvmyrull				-----	
Bjønnskjegg				-----	
c. Sivfamilien:					
Trådsiv		-----	-----	-----	
Heisiv		-----	-----	-----	
<i>B. Ikke grasliknende planter.</i>					
a. Karkryptogamer:					
Dvergjamne	-----	-----	-----		
Myrsnelle		-----	-----		
b. Enfrøbladede:					
Bjønbrodd		-----	-----		
Rome				-----	
Sivblom				-----	
c. Rosefamilien:					
Mjødurt	-----	-----	-----		
Myrhatt		-----	-----		
Tepperot			-----	-----	-----
Molte				-----	
d. Forskjellige myr- og sumpplanter:					
Jåblom	-----	-----			
Sumphaukeskjegg		-----	-----		
Myrklegg		-----	-----		
Myrfiol		-----	-----	-----	
Bukkeblad				-----	
Soldogg				-----	
e. Lyngvekster:					
Blokkebær			-----	-----	
Blåbær			-----	-----	
Kvitlyng			-----	-----	-----
Kløkkelyng				-----	-----
Finnmarkspors				-----	-----
Krekling				-----	-----
Røsslyng				-----	-----
Tyttebær				-----	-----
Tranebær				-----	-----

Tabell 5 (forts.).

Planteslag	Næringskrav				
	Meget kravfull	Kravfull	Middels kravfull	Lite kravfull	Nøysom
f. Busker:					
Pors		---	---	---	
Krypvier		---	---	---	
Lappvier			---	---	
Dvergbjørk			---	---	
Moser.					
a. Kvitmoser:					
Sphagnum teres	---	---			
» subsecundum	---	---			
» Warnstórfii		---	---		
» squarrosum		---	---	---	
» Girgensóhnii			---	---	
» recurvum			---	---	---
» acutifolium				---	---
» cuspidatum				---	---
» Lindbergii				---	---
» compactum				---	---
» papillosum				---	---
» rubellum				---	---
» fuscum				---	---
» magellanicum				---	---
b. Bladmoser:					
Paludella squarrosa	---	---			
Campylium stellatum	---	---			
Tomenthypnum nitens	---	---	---		
Drepanocladus intermedius	---	---	---		
Scorpidium scorpioides	---	---	---		
Mnium cinclidioides		---	---	---	
Dicranum Bergéri			---	---	
Drepanocladus fluitans			---	---	
Polytrichum commune			---	---	
Calliægon stramineum			---	---	
Hylocómium splendens			---	---	
» Schrebéri				---	---
Aulacómnium palustre				---	---
Polytrichum strictum				---	---
Rhacomitrium lanuginosum				---	---

Under omtalen av de enkelte myrplanter er deres krav til voksestedets næringsinnhold kort nevnt så vidt dette lar seg gjøre i et land som vårt der de øvrige vekstvilkår varierer så sterkt. Da de fleste planter, som nevnt foran, har stor tilpasningsevne, er kravet til næringsinnholdet på voksestedet ikke skarpt avgrenset.

I tabell 5 har vi — gruppevis — ordnet plantene som er tatt med her (i alt 100) etter avtagende næringskrav. Med hel linje har vi uttrykt hva vi anser for plantenes «optimumskrav». Ved hjelp av de stiplede linjer har vi antydnet plantenes opptreden også utenom det område som vi mener er deres optimale når det gjelder næringskravet. Etter hvert som en vinner mer erfaring på dette område, vil rekkefølgen muligens kunne endres en del, men en må være varsom med å generalisere resultater som er vunnet mer lokalt eller under særlige forhold.

Forts.

Torvdriften ved «Torvskolen» i Våler.

Som bekjent har Det norske myrselskap en torvstrø- og brenntorvfabrikk på Gårdsmyra, Våler i Solør. Disse anlegg ble i sin tid bygd nærmest i undervisnings- og propagandøyemed i forbindelse med myrselskapets torvskole, som forlengst er nedlagt. Begge fabrikker er for tiden bortforpaktet, torvstrøfabrikken til brødrene Olsrud i Våler og brenntorvanlegget til herr Ole Rønning, Oslo.

Det har i de senere år vært full drift på Gårdsmyra, og særlig i år er det oppnådd gode resultater, noe som først og fremst skyldes de dyktige forpaktere. Ved torvstrøfabrikken er det stukket ca. 8,000 m³ strøtorv i sommer, tilsvarende ca. 12,000 baller torvstrø. Dessuten er det her tatt opp ca. 200 m³ stikktorv (brenntorv) i de gamle torvsjaktene.

Ved brenntorvanlegget var det i midten av juli produsert ca. 7,000 m³ maskintorv med 2 torvmaskiner. Driften vil bli fortsatt til slutten av juli, så det er håp om enda større produksjon. Det meste av brenntorven går til Oslo, men ca. 2,000 m³ vil bli levert til A/S Torvkulls torvkoks- og tjæreanlegg, som også ligger på Gårdsmyra. Undersøkelser har vist at en her har en meget aske- og svovelfattig brenntorv som egner seg særlig godt for torvkoksframstilling.

A/S Torvkulls anlegg er bygd etter ingeniør C. G. Lammes system og består av 2 retorter. Fabrikken er for tiden under utvidelse, det bygges bl. a. 2 nye retorter, delvis av A/S Torvkulls egen konstruksjon. Selskapets disponent er byggmester Claus Hansen, Oslo.
